

virtutem. s. per fidem verū cognoscendo: per
spem in bonum arduū tendendo: per caritatē di
uinum bonū simplr diligendo. **C** Primū p
batur ex eo qd qd diuini sermonis est pma ve
ritas: de quo Iohes. Sermo tuus veritas ē
id est de pma veritate obe. **C** Scdm pz de spe
que est respectu boni ardui. Cum. n. finis vl
timus trāscendat facultatē humane nāe: eo q
er puris nālibus acqri non pōt: si absqz doctri
na verbi dei relicta fuisset: despareret obtinere
hunc finem. Ideo vt p spem in bonū arduum
tenderet: videt posse accipi: qd sermo diuinus
necessarius fuit. Ro. 8. scribit. Quēcūqz scri
pta sunt: ad nostram doctrinā scripta sunt.
C Tertium pz de caritate. Quid in tantū ac
cendit in caritate diua: sicut sermo diuinus?
Tota. n. doctrina xpī ad dilectionē dei ordina
tur et xpī. Dilectio. n. dei est finis sacre scriptu
re. Et sic pz quō sermo diuus fm triplicē vir
tutem ordinat nos in deuz. vñ Iaco. p. dicit
Estote factores verbi etc. vnde beati q custodi
unt illud. q. d. Non soluz sufficit gratiā dei re
cipere: nisi receptam conseruare studeas.

C feria: 2ª dnice. 3. qdrage. Sermo. 59.

Trerūt pha

risei ad iesuz. Luc. 4. Se
cundū qd dicit Ber. Ve
nit enim filius dei: et tot: et
tanta mirabilia opatus ē
in mundo: vt merito itel

lectum nostrū ab omnib⁹ vitijs mudantis reuo
caret. Quis enim cogitare sufficiat qualiter de
us preuenit nos: subuenit nobis: et voluit mo
ri: vt nos viuere mus seruire: vt regnare mus
erulari: vt repariaremus: et vsqz ad seruilissi
ma opa inclinat: vt constitueret nos sup omia
opa nostra: Hoc enī pgruebat nobis. Nā cū
humana natura nūmū esset vulnerata: puta er
roze discernendi: difficultate operandi: et pni
tate ad malū: et impotentia ad resistendū: indi
guū merito fideli medico: qui p nostris vul
neribus medēdis psceret medicinā. Hoc enī
fecit xps de quo ecclesiastici. 27. scribit. Altissi
mus de terra creauit medicinā: et vir prudens
non abhorruit eas. vnde creauit de terra. s. cor
poris sui medicinā. s. sacramenta que virtutez
et efficaciam habent a passione: quā ipse tulit in
corpore suo: que attulit nobis fructū redempti

onis: et efficaciam medendi languorib⁹ aiaruz
Sed vir prudēs nō abhorrebat eā s; de nouo
suscepit eam. Insanus. n. merito reputaret in
firmus: qd medicinam morbi expulsiuam: sani
tatis collatiuā: nāe pfortatiuā abijceret: et eam
nō sollicitē custodiret. Et ideo in p̄sentī euāg^o
moralr intellecto occurrunt nob in vli quatuor
p̄sideratōes. **P**rima p̄sideratio.

Rima p̄sideratio est de humane nāe
p infirmatiōe: ibi. Quanta audiui⁹
fa. in ca. circa quā sunt tres p̄sones

C Prima conclo est: qd in humana nā est q
dam appetitus sensitiuus: qui dicit sensualitas
que est corrupta per originale peccatum: et in
ordinata delectatio siue libidinosa: que ex ea p
cedit: de qua dicit Romanoz. 5. Non enim
qd volo bonum hoc facio: sed qd odi malū hoc
facio. Quod exponit beatus Augustinus de
malo concupiscente: quod constat esse motuz
sensualitatis. **M**otus huius sensualitatis fm
impulsū fomitis tendit impetuoze ad fructio
nem creature delectabilis.

C Secunda cōclusio est: qd sanctitas vite per
motus sensualitatis sepe periclitatur perdūce
tes ad peccatum: de quibus distinguit Henri
cus de gandauo per gradus peccati dicens.

C Primo ex fomite fit motus quidam titilla
tionis in carne: quem apprehendit sensus exi
stens in carne: per cuius apprehensionē primo
mouetur appetitus sensitiuus cōiunctus motu de
lectationis. **C** Secūdo motu de hēdesij ad p̄se
quenduz illud in opus. Et in hoc terminatur
motus primo moti. **C** Postea hunc motū in
appetitu apprehendit ratio simplicis intelligē
tie: per cuius apprehensionem cōmouet volū
tas motu delectationis delectando appetitū.

C Quarto motu in delectatōe p̄sentendo etc.
C Tertia conclusio est: qd necessarium est qd
hec sensualitas a fluxu concupiscentie restringa
tur. Nam ipsa perturbat multiplr rationem.

C Primo. s. per collisionem multipliciū pas
sionum: **C** Secūdo p vehementiā desiderioz.

C Tertio per fallaciā circūueniendo iudi
cium rationis. **C** Quarto per sollicitudinem
et distractionem temporalium bonozum.

C Quinto per fantasmā inundationem.

C Sexto per temptationum vehementiā. vñ
celestis medicus singlis qbusdā motibus seu
conturbationibus obuiantia adhibet medica
menta. Vnde August. Adagnus venit me
dicus: quia magnus vbiqz iacebat egrotus.

Sermo

Et h̄ est qđ dicit. Quanta audiuiimus facta etc. Per capharnaū caro intelligitur. vnde Luc. 4. dicitur. Et tu capharnaū vsq; in celuz exaltata es: vsq; in infernoz demergeris. Glo. Exaltata es supbe r̄sistēdo mee p̄dicationi. Et iō maioribus supplicijs p̄teris: qz credē noluisi

Secunda consideratio.

Secunda consideratio est de spiritali dicamie p̄fessionū: Lū d̄. s̄ ac hic z in p̄ria tua. vbi occurrit. tres p̄es.

Prima p̄do est: q̄ celestis medicus s̄m cōditionē vulneꝝ medicamenta ordinauit. Lul pa. n. deuz offendit: naturā ledit: z offendēdo deum hoies gratia expoliāt: z ledendo naturā vulnerat naturalia. Hijs p̄ditionibus p̄side/ratis xp̄s ordinauit p̄uentia medicamenta: que sunt sacramenta. Illa. n. deum placant: z placando faciunt p̄piciū. Impetrant gratiā: z vestiunt hoiem spoliatus: z hoiem infirmuz sua curant virtute: z reparāt naturalia: in cui⁹ figura p̄ceperat Moys̄i deus: vt faceret ymia ma compositum opera pigmentarij.

Secunda p̄clusio: cum oīa sacramenta habeāt vīm placatiuaz z sanatiuā: tñ sacramentum cōtritiōis est magis opportunū. Nam medicina ē sūme operatiua: qñ ē vallata quadruplici cūcunstantia. Prima qñ est facillima. Nam ista medicina p̄tritiōis que insinuat est ad curandum plagaz peccati mortalis: est facillima Quia s̄m Aug. Nihil ita est in potestate volūtatis sicut actus eius cuius signuz est. Quia lz aliqua creatura possit nos inducere: nulla tamen p̄fus potest nos cōpellerē vel impedire ad volendū: z qz p̄ actum volēdi sequit̄ attritio Ideo nihil est sic in potestate voluntatis sicut p̄tritio: z sic ista medicina est facillima. Secundo qñ est celerrima: sic p̄tritio qz nō tardat hora nec momētuz: sed in eodem tempore quo applicatur sanat. Sicut sol emittit radiū suum.

Tertio qñ est integerrima: sic cōtritio. Quia impossibile est vnum vulnus peccati mort. lis sanari: quin oīa sanentur cū gratia diuina sit in diuina. Quarto qñ est saluberrima: sic cōtritio. Quia non solū plagam curat: sed etiā gratiam: que est p̄fecta vita p̄fert z sanitatez anime inducit: z deinde in posteruz a peccatis p̄seruat. Psal. Sanat p̄tritos corde: p̄trum ad peccatoꝝ purgationem. Et alligat p̄tritiōes eozuz quantum ad peccatoꝝ p̄seruationem.

Tertia p̄clusio est: qz lz p̄tritio sit medicina sine qua nullo modo sanitas spūalis haberi po

test: tamen per quatuor impediri potest.

Primum est p̄scientie induratio. Sunt. n. aliquē anime dure intantū: vt sicut laxa nec cōpunctione: nec inspiratione valeant imitari: sicut iudei: z tales non sunt idonei ad p̄tritiōē: sed ad reprobationē. Ecclē. 30. Cor duꝝ male habebit in nouissimo. Secundus est p̄suetudo firmata. Consuetudo. n. peccandi in potentia ita firmat habitum malū: vt ponat impossibilitatē conuertēdi. Iher. 13. Si potest ethyops imutare pelles suā: z pardus varietatez suā etc.

Tertius est discensio puocata: qñ. s. est pugna inter vires intellectiuas z sensiuas: quasi bellum intestinū: de quo apostolus. Caro concupiscit etc. Quādo autem passiōes sunt sedate: tunc aia est idonea ad p̄tritiōem. quia passiōes incitant ad contrarias delectationes.

Quartū est innocētia elimita: qz qñ aliq̄s cum sit peccatoꝝ elimat se falsa opinione innocēte: tunc non potest ad p̄riam flecti. Sicut i. r̄ms non vult recipē z medicam qñ nō elimat se egrotū. vt p̄z in freneticis. Iher. 2. Dixisti innocens z absq; peccato ego sum. Ideo inquit de⁹. In iudicio p̄tendā tecuz. De hijs igitur d̄. s̄ ac z hic i p̄ria tua: quasi diceret: facta tua p̄ tuam passiōē sunt in patria. i. in deuota mente que patria xp̄i dicitur. Nam sicut parentes xp̄i dicuntur qui faciunt voluntatem patris eius: sic z patria xp̄i dicitur mens deuota: in qua p̄ficiunt voluntas patris. vñ d̄ d̄. 13. Veniens in patriam suam docebat eos: s̄z p̄phete p̄radicitur. Nec acceptus ē in patria sua: vbi bec quatuor impedimēta dominant.

Tertia consideratio.

Tertia consideratio est de recipientium diuersa dispositione: ibi. Multe vi- due: vbi sunt tres conclusiones.

Prima p̄do est: qz sollicitudo huius seculi tollit idoneitatē dispositionis in recipiente medicina. Aliud est temporalia habere: z aliud est de hijs sollicitudines habere. Primum non prohibetur: quia eozum vsū non requirit necessitas vite: sed sollicitudo de diuitijs z amor eozum: scilicet cupiditas prohibetur. Ratio est: qz sollicitudo de p̄alibus reuocat a maiori sollicitudie. s. de terrenis: z de fructo deo Philip. 4. Nihil solliciti sitis. Vnde diuine sp̄inis comparantur a deo: quia generant sollicitudines cupidis. Vñ d̄. s̄ sp̄ine suffocauerūt verbū. Vñ d̄ intelligēdus ē: nō solū de vbo ete- riori: s̄z et iterō: qđ ē inspiratio boni p̄positi.

Unde diuicie et voluptates: non sunt spine sed sericeo que non lacerant: sed occasio sollicitudinuz que merces lacerat. Et ideo spine dicuntur propter sequentem effectum. Et hoc notandum est in vidua: que significat vitam seculi. Hec erat in Sarepta Sydonie. Sydonia grece dicitur venatio inutilis: Sarepta incedium vel angustia panis: que anima inutili venationi dedita. id est lucris et negociis seruans incedium carnalium voluptatum: et spiritualium angustiarum patitur. Cuius celus clausus erat id est instillatio diuine gratie cessabat. sine qua nihil fieri potest. Et permittit multe vidue. Auiditas dicitur sceleritate: que anima de merito peccatorum a gratia dei deseruit: et sequitur eam bonorum operum sterilitas et viduitas propter multitudinem vitiorum suorum.

Secunda res est: que licet voluntas sit libera: tamen non mouet ad bona nisi motione diuina. unde apostolus: Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. Intelligendum tamen: que quis res naturalem possit aliquid mouere quod anima de merito nature rei motu: tamen motum naturalem causare non potest: nisi quod est aliquo modo nature causa. Ad hoc videtur enim lapis sursum ab homine: qui nam lapidis non causat: sed hic motus non est lapidis naturalis. Naturalis autem eius motus non causat: nisi ab eo qui causat naturas. Sic etiam voluntas nostra contingit moueri ab aliquo: qui non est causa eius: sed motus voluntarius sit ab aliquo principio extrinseco: quod non est causa voluntatis impossibile est. Voluntatis causa nihil aliud est quam deus. Hoc patet ex hoc: que voluntas est potentia a se rationalis: que a solo deo causatur per creationem.

Tertia res est: que per se in innocentia gratie baptismalis: merces idoneitate recipiendi spiritus sancti sanationem. Nam per innocentiam et puritatem seruatur spiritus: quem tunc assequimur si malas cogitationes et desideria praua in ipso suo ortu occidamus: ne per sensus et operationes possint irrumperere. Et ideo sicut perfectissimi nunquam remedium est serpentes eicere omnino vel occidere: ne venena distendant: ita prave cogitationes in suo ortu statim debent eici et occidi: ne in consensu et opus exeant. Si igitur innocentiam et puritatem volumus seruare: oculos quoque ad species illecebrasas et sic omnes sensus rationis: quo ad cogitationes: affectiones et consensus: periculosos precare. unde psalm. Perambulabaz in innocentia etc. Et hoc signatus est Ithamam: qui decorus interpretatur: qui significat peccatorem lepra scelestorum maculatum

sed sacramento penitentie ab omni mentis et corporis seditate purgatum: qui consilio puelle capte id est superne inspirationis gratie admonitus septies lauari iubetur: que baptismus lachrymarum penitentie septiformi spiritu regenerat. Et caro eius facta est ut caro pueri: que ex viro veteri homini reformatus est christo hec glo. Hic. n. mundatus per Helyam: eiusque interpretatur dei mei salutare.

Quarta consideratio.

Quarta consideratio est de ingratorum indignitate: que dicitur. Et repleti sunt ira. Ubi sunt tres conclusiones.

Prima res est: que secundum Augustinum peccatum et gratia opponuntur: sicut lux et tenebre non possunt esse simul in eodem: sed mutuo se expellunt. Intelligendum tamen: que in virtute duo considerantur. scilicet habitus virtutis: et actus eius. Actus autem peccati si parat ad virtutem putatur esse habitus: quidam non potest eam expellere: si sit vnus actus tantum. Sicut non generatur habitus per vnum actum ita nec per vnum actum oppositum expellitur. Sed si parat actus peccati ad causam virtutum: sic possibile est que per vnum actum peccati alique virtutes que sunt effectus gratie expellantur. Ad hoc libet enim peccatum mortale contrariatur caritati: que est radix omnium virtutum infusarum. Unde exclusa caritate omnes gratie et virtutes excluduntur. Unde dicitur que volebat eum ducere in montem. Et ceciderunt extra ciuitatem: quasi diceret: que vita gratiam semper eiciunt extra conscientie ciuitatem.

Secunda conclusio est: que nihil adeo excruciat mentem: quantum peruersitas stulte emulatio: quod fit per iram in quantum dicit. Adhibi actionem per quam deordinat homines quantum ad deum: et quantum ad proximum. Vult enim expetere per se vindictam. Unde ira instabilis reddit nos ad gratiam dei. Nam gratia dei non quiescit nisi in corde pacifico cuius sit donum spiritus sancti. unde Gregorius. Dum ira animam pulsat sancto spiritui hospitium turbat: unde Augustinus. O homo iram fugere que est hostis nature: degenerat oratione: excedit mensuram iustitie: amicitiam rumpit: concordiam dissipat: auferit pacem peccatoris: tollit substantiam eternitatis. unde isti stulta emulatio excecatis legis latorem interficere volunt precipitio: que omnes erant ira repleti: que secundum glo. videbatur eis que notaret eos de incredulitate. Unde surruerunt: et durerunt eum usque ad supercilium montis: ut precipitent eum. Glo. Non enim

Sermo

salutē merent: q̄ pellūt saluatore de fimb⁹ suis.
Tertia dco est: q̄ in malis factis maloz eoz debemus cedere malicie: pp̄ qd̄ iesus trāsiens per mediū illoz ibat. Quia fm̄ Aug. *Abas* / *gis* est cōmendanda sapiā: q̄ eius potentia ex ercenda: cuius exemplo malicie cedere debe / mus. *Roma. 12.* Non vos defendatis charis / simi: sed date locum ire. Sed queritur quō ita cito elapsus fuerit de manibus eoz. Dicitur q̄ in aia xpi fuit potentia motiua non organica que totū corpus cito mouere poterat: non mo tu p̄gressiuo partem: post partem: et ista poten tia est etiam in angelo: qua potest mouere et trā fire totum corpus simul. Similr etiam erit in aia cuiuslibet beati: non tantū: quantū ad habi tum. sed quantū ad actum fm̄ vsus possibilita tem: qua poterit mouere corpus statū vbi vult non tamen partē post partes.

C f̄eria. 3. dñice. 3. in q̄dragesi. Sermo 60.

Espectans ie

sus in discipulos suos. *zc.*
Matth. 18. Scdm̄ qd̄ dicit doctor sanctus conzeptio vti lis est: vt. s. ex rubore volū / tas corrigēdi bona oriatur: si

tamen est filius p̄missionis qui corrigi: tunc in strepitu correptionis forissecus flagellante: deus in illo intrinsecus occulta ispiratōe opaf̄ et velle. vnde Aug. Ideo est necessaria corre / ptio: qz voluntas hois requiritur ad hoc q̄ a pec cato abstineat: sed tñ conzeptio non est sufficiēs sine adiutorio dei. Quia tñ excessus aliquādo fit manifestus: quando occultus: opz q̄ corre / ptio fiat fm̄ modū culpe. **P**rima correptio scilicet de manifestis est de foro iudicij exterioris: et ptinet ad prelatum. **S**ecūda est de oc cultis: et est de foro iudicij interioris. s. p̄scien / tie et ptinet ad confessores. Et fm̄ h̄ occurrunt nobis due consideraciones.

Prima consideratio.

Rima p̄sideratio est de fraterna cor / reptione inq̄tum p̄riet ad platos. **L**ir ca quam occurrunt sex p̄clusiones.

Prima est doctrina beati Bern. dicentis. **A**rguere et increpare aliqui necesse est: ferueat igitur in nobis amor iustitie et odii iniquitatis. **N**emo fratris vitia palpet: peccata dissimulet. **N**emo dicat. **M**ūgd̄ custos fr̄is mei sus ego?

Est enī p̄sentire: silere cum arguere possis: et scim⁹ qz silis pena faciēs tāgū et p̄sentientes.
Secūda dco est: qz fraterna correctio aliquā do est actus charitatis: et aliqñ est actus iustitie qd̄ sic p̄: **M**ā conzeptio delinquentis est qd̄dā remediū qd̄ dz adhiberi p̄tra peccatū alicuius. **P**eccatū autē alicuius dupliciter p̄siderari po test. **U**nomodo inq̄stus ē nocementū ei q̄ pec / cat. **A**liomodo inquantū est nocementū alicz qui ex peccato leduntur et scandalizant: et inq̄ / tum est nocementū boni p̄munis: cuius iusti tia p̄ peccatum p̄turbatur. Sic igitur duplex est correptio delinquentis. **U**na que adhibz re mediū peccato: inquantū est malū ipsius pec cantis: et ista est p̄p̄rie fraterna correptio: q̄ or / dinat̄ ad emēdationem delinquentis. **R**emo uere aut malū alicuius eadē ratione est bonū: qua bonū eius p̄curatur. **I**f̄ rarris bonū perti / net ad charitatem: per quam volumus et ope / ramur bonum amico. **V**nde sic patet. **Q**uo / modo correctio fraterna est actus charitatis: qz per eam repellimus malum fratris: scilicet pec catum: cuius remotio magis pertinet ad carita tem: q̄ etiaz remotio exterioris damni. **A**liō mo do est correptio fraterna: que adhibet remedi / um peccati delinquentis: fm̄ q̄ est in malum alioz et communis boni: et talis correptio ē actus iustitie: cuius est conseruare rectitudines iustitie vnius ad alterum.

Tertia conclusio est: qz correptio fraterna i / quantum est actus caritatis: prout dictum est p̄ tinet ad quenlibet caritatem habentem: siue sit subditus: siue prelatas obseruatis debet: et vbi debet: et fm̄ q̄ debet: et qz dispositio eozum que sunt ad finem attendatur fm̄ rationem finis q̄ est bonum virtutis. **V**nde. 24. questione. 4. dicitur. **T**am sacerdotes q̄ reliqui omnes fi deles summas debent habere curam de h̄is q̄ pereunt: quatenus eozum redargutiōe aut cor riganur a peccatis: aut h̄ incorrigibiles appa reāt: ab ecclesia separentur: sed tamē correctio que est actus iustitie quo ad penam non com / pent subditio respectu prelati: Sed correptio in quantum est actus caritatis: qz vt sic est actus uirtutis qui debet esse debitis circūstantijs mo deratus. **V**nde in omni correptione: qua sub diti corrigunt prelatos debet motus conueni / ens adhiberi: vt scilicet cum non p̄teruā et du ricia: sed cum mansuetudine et reuerentia cor / riganur. vnde p̄ime thimo. 4. Seniores ne